

OBSAH

Úvod	1
I ÚVOD DO PEDAGOGIKY	6
1 Co je to pedagogika	6
2 Čím se pedagogika zabývá	6
3 Co je hlavním předmětem zkoumání v pedagogice	7
4 Jaké jsou základní pedagogické pojmy a kategorie	9
5 Jakými metodami pedagogika pracuje	10
6 Jaký je vztah pedagogiky k jiným vědám	11
II PŘEDŠKOLNÍ PEDAGOGIKA	12
1 Předškolní pedagogika a předškolní výchova	12
1.1 Vztah teorie a praxe v předškolní výchově	12
1.2 Jak se vyvíjela předškolní pedagogika	12
2 Předškolní pedagogika jako problém sociální a vzdělávací politiky	16
2.1 Od předškolní výchovy k předškolnímu vzdělávání	16
2.2 Proměny obrazu dětství	19
2.3 Proměny rodiny	22
2.4 Postavení dítěte v současném světě	25
2.5 Práva dítěte	27
3 Geneze cílů a koncepce předškolní pedagogiky	30
3.1 Geneze cílů předškolní výchovy	30
3.2 Předškolní výchova do vzniku veřejných výchovných institucí	32
3.3 Vznik prvních veřejných výchovných institucí	33
3.4 Hnutí za novou výchovu	36
4 Současné pojetí předškolní výchovy	38
4.1 Učebně disciplinární modely předškolní výchovy	38
4.2 Osobnostně a humanisticky orientovaná předškolní výchova	38
4.3 Alternativní modely	40
4.3.1 Pedagogický systém Marie Montessoriové	41
4.3.2 Waldorfská pedagogika	43
4.4 Transformace předškolní výchovy pro roce 1989	46
4.5 Potřeby jako východisko konkretizace cílů předškolní výchovy	49

III MATERIÁLY K SAMOSTATNÉMU STUDIU 55

1	Studijní úkoly k úvodu do pedagogiky	55
2	Studijní úkoly k předškolní pedagogice	74
3	Prameny a texty ke studiu	74
3.1	Ukázka z díla J. V. Svobody – Školka	74
3.2	Ukázka z díla O. Chlupa – O pedagogickém významu školy mateřské. In Pedagogický význam mateřských škol v Československé republice. Praha 1924, s. 8–11.	75
3.3	Kritika volné výchovy z Příručky pro pracovnice v mateřských školách a domovech pro děti od tří do šesti let. In Mateřská škola. Praha, SPN 1952, s. 30 – 31.	76
3.4	Ukázky z metodiky výchovné a vzdělávací práce v jeslích a mateřských školách.	77
3.5	Závěry a doporučení expertního týmu OECD. In.: Národní zpráva o stavu předškolní výchovy, vzdělání a péče o děti předškolního věku v České republice. Praha, MŠMT 2000, s. 56–57.	78
3.6	Specifické problémy stupňů a oblastí vzdělávání. In.: Národní program rozvoje vzdělávání. Bílá kniha. Praha 1999, s. 45–47.	80
3.7	Shrnutí obsahu Úmluvy o právech dítěte. In.: Média a práva dítěte. Praha, UNICEF 1999, s. 36–40.	81
3.8	Užitečné mezinárodní kontakty k Úmluvě o právech dítěte. In.: Média a práva dítěte. Praha, UNICEF 1999, s. 44–48.	84